

KRAJOWE BIURO WYBORCZE

Wpłynęło dnia 01.12.2023 r.

Nr sprawy Z.P.N. 052.16.2023

zał. 0 L.dz. 11022

Zgorzelec, dnia 07.11.2023 r.

**Wójtowie i Burmistrzowie
Zrzeszeni w Związku Gmin
Ziemi Zgorzeleckiej
z siedzibą w Zgorzelcu
ul. Domańskiego 6,
59-900 Zgorzelec**

**Krajowe Biuro Wyborcze
ul. Wiejska 10,
00-902 Warszawa**

dotyczy: podjęcia inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 z późn. zm.)

Działając w oparciu o przepis art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. z 2018 poz. 870) wnosimy o podjęcie działań prawnych zmierzających do zmiany obowiązujących przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 3 cytowanej ustawy wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej adresata petycji danych osobowych członków Zarządu Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej.

Mając na uwadze zapisy art. 156 ustawy kodeks wyborczy, który stanowi, że *obsługę i techniczno-materiałne warunki pracy obwodowych i terytorialnych komisji wyborczych oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy, powiatu lub województwa, zapewnia odpowiednio wójt, starosta lub marszałek województwa*, My Wójtowie i Burmistrzowie działający na obszarze powiatu zgorzeleckiego, reprezentujący organy odpowiedzialne za przygotowanie i przeprowadzenie wyborów postulujemy zmianę obowiązujących przepisów w następującym zakresie:

1) zmianę przepisów art. 182 kodeks wyborczy, poprzez przywrócenie zapisów umożliwiających wskazywanie przez wójta lub burmistrza w skład obwodowych komisji wyborczych co najmniej jednej osoby spośród pracowników urzędu lub gminnej jednostki organizacyjnej. Omawiany przepis art. 182 § 2a kodeksu wyborczego został uchylony w wyniku zmiany kodeksu wyborczego w 2018 r. W chwili obecnej w skład obwodowych komisji wyborczych wchodzi osoby zgłaszane przez komitety wyborcze oraz osoby, które mogą zostać powołane przez komisarza z tzw. uzupełnienia składów.

Jak wynika z doświadczenia wielu samorządowców oraz informacji przekazywanych bezpośrednio przez członków OKW, tylko odpowiednio przeszkolone osoby są w stanie sprostać wymaganiom formalnym stawianym sporządzanej przez komisję dokumentacji (protokoły, dokumentacja komisji, zawartość pakietów). Pracownicy samorządowi są

odpowiednio przeszkoleni i zaznajomieni z przepisami warunkującymi prawidłowość działania komisji. Dobrym przykładem takiego rozwiązania są chociażby operatorzy informatyczni, w większości delegowani spośród pracowników urzędów i przeszkoleni przez gminnego koordynatora ds. informatyki, najczęściej także pracownika urzędu.

Niestety, jak wynika z naszego już wieloletniego doświadczenia spora grupa kandydatów na członków komisji obwodowych nie jest merytorycznie przygotowana i nawet zainteresowana wykonywaniem ciężkich obowiązków członka komisji, bardzo często osoby te są zainteresowane otrzymaniem wyłącznie środków finansowych (diety). Brak zaangażowania członków obwodowych komisji wyborczych połączony z brakiem wiedzy merytorycznej stanowi poważny problem w wykonywaniu podstawowych zadań komisji związanych z przebiegiem głosowania oraz ustalaniem wyników głosowania w obwodzie.

Warto byłoby rozważyć również, aby w systemie szkoleń członków OKW i MKW (w przypadku wyborów samorządowych), szkolenia przewodniczących i zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych były przeprowadzane przez komisarza wyborczego lub przedstawicieli Krajowego Biura Wyborczego, co podniosłoby rangę szkoleń i jednocześnie podkreśliło ważną rolę pełnioną przez funkcyjnych członków OKW w procesie wyborczym.

Mając na uwadze powyższe okoliczności postulujemy dodanie przepisów uchylonych w 2018 r. a w brzmieniu odpowiadającym normom zawartym w art. 182 § 2a.

2) uchylenie rozdziału 9 kodeksu wyborczego odnoszącego się do realizacji zadań przypisanych urzędnikom wyborczym, poprzez likwidację funkcji urzędnika wyborczego w gminie. Urzędnicy wyborczy zostali powołani przepisami ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. poz. 130 z późn. zm.). Powołanie korpusu urzędników wyborczych, powoduje umniejszenie roli jednostki organizacyjnej – urzędu gminy w organizację i przeprowadzenie wyborów.

Zgodnie z treścią art. 191 e cytowanej ustawy do zadań urzędnika wyborczego należy szereg czynności związanych m.in. z przygotowaniem i nadzorowaniem przebiegu wyborów, dostarczeniem kart do głosowania komisjom czy szkoleniem członków obwodowych komisji. Wszystkie czynności przypisane urzędnikom wyborczym są przez nich samych niemożliwe do zrealizowania bez wsparcia pracowników urzędu. To pracownicy urzędu przygotowują wszystkie materiały niezbędne do prac OKW, udzielają członkom OKW wyjaśnień i pomocy. Dodatkowo wskazujemy, iż to pracownicy Urzędów są pełnomocnikami okręgowych komisji wyborczych i doskonale orientują się w merytorycznych przepisach dotyczących przeprowadzenia wyborów.

W 2018 nasza rola w tym zakresie została zmarginalizowana ustawowo do współdziałania z urzędnikiem i zapewnienia mu optymalnych warunków techniczno-organizacyjnych podczas gdy praktycznie urzędy nadal wykonują wskazane czynności. Dodatkowo nigdzie nie jest uregulowana kwestia tzw. relacji służbowych pomiędzy urzędnikiem i osobami zatrudnionymi w urzędzie. Pomimo naszych wcześniejszych wniosków kierowanych do ówczesnych władz ustawodawczych rozwiązania w tym zakresie do dnia dzisiejszego nie zostały zmienione. Mając na uwadze znajomość funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz zmianę władzy ustawodawczej żywimy nadzieje, iż nasze prośby kierowane do władz ustawodawczych doczekają się rzetelnej dyskusji oraz wypracowania stanowiska uwzględniającego przedstawianą przez nas argumentację.

3) zmianę przepisów, poprzez uchylenie art. 37f ustawy jako działań mających na celu zwiększenie wyłącznie frekwencji wyborczej. Zorganizowany w dniu 15 października 2023 r. transport (utworzenie 2 linii komunikacyjnych) w większości naszych gmin wiejskich, nie spełnił swoich funkcji. Gminy wiejskie i miejsko-wiejskie były zobligowane do organizacji przewozu w granicach tej samej miejscowości, gdzie odległość do lokalu wyborczego wynosiła od przystanku 200 - 300 metrów. Jak wynika z relacji wyborców, mieszkańcy miejscowości którzy chcieli wziąć udział w głosowaniu korzystali z własnych środków transportu lub pieszo udawali się do lokali wyborczych, co spowodowało, iż z przewozów korzystały pojedyncze osoby, a autobusy jeździły praktycznie puste. W naszej ocenie, wydatkowanie środków publicznych na wskazany cel było nieefektywne i niepotrzebne a zaproponowane przez ustawodawcę działania nieracjonalne. Zwracamy przy tym uwagę, iż w przypadku osób starszych lub osób z niepełnosprawnością nadal istnieje możliwość głosowania przez pełnomocnika lub głosowania korespondencyjnego. Mając na uwadze w/w okoliczności wnosimy o uchylenie powyższych zapisów ustawowych.

4) dodatkowo za niespójne należy uznać zapisy zawarte w wydawanych uchwałach przez PKW, stanowiących wytyczne dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych, w tym wymagania formalne dla sporządzanej dokumentacji wyborczej i sposobu jej przekazywania. Uchwała Nr 211/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 września 2023 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP oraz referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. - obliżowała komisje do sporządzenia danej ilości oryginałów protokołów, co wynikało z przepisów prawa materialnego. W odniesieniu natomiast do pozostałych dokumentów, takich jak sporządzanie kopii omawianych protokołów / raportów ostrzeżeń - kompetencje w tym zakresie należały do PKW.

W tym miejscu zwracamy uwagę, na problem dotyczący przekazywania przez Pełnomocników Okręgowej/Rejonowej Komisji Wyborczej oryginałów protokołów z wyników głosowania w tym szczególnie sytuacji, w której brakuje jednej czy dwóch parafek członków obwodowej komisji na stronach protokołu. Może warto byłoby rozważyć zmianę przepisów, tak aby wstępna kontrola oryginału tego protokołu, była dokonywana przez pełnomocnika już na poziomie gminy. Brak parafek członków OKW na protokole, powoduje odrzucenie przez komisję takiego protokołu i wymaga powrotu do, czasami oddalonej o kilkadziesiąt kilometrów gminy, ponownego zwołania *posiedzenia* obwodowej komisji wyborczej oraz przygotowania i podpisywania nowego protokołu.

Mając na uwadze w/w okoliczności wnosimy o dokonanie analizy omawianych stanów faktycznych i prawnych a także przedstawianej przez nas argumentacji i podjęcie działań optymalizujących i upraszczających szereg czynności związanych z procesem przygotowania i organizacji wyborów, jeszcze przed zarządzeniem wyborów samorządowych i parlamentarnych przypadających w roku 2024 r.

PODPISY WNOŚĄCYCH PETYCJĘ

WÓJT
mgr inż. Piotr Muchaj

WÓJT
mgr Krzysztof Halicki

BURMISTRZ
MIASTA GMINY PIEŃSK
Janusz Grzeszczuk

Burmistrz
Miasta Wępiń
Mariusz Wiecek

dyrektor Biura Związku Gmin
Złoty Zgórzelskiej
Janusz Grzeszczuk

Burmistrz
Miejscowości
Rafał Gronicz

WÓJT GMINY SULIKÓW
Robert Warzyński

Burmistrz Miasta Zawidów
Robert Łobny

Otrzymują:

- 1) adresat: Krajowe Biuro Wyborcze ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa
- 2) a/a